

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE

Ceturtais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 13 k-5, RĪGĀ, LV-1013
tālr. 7017510, 7017505, fakss 7017673, e-pasts: ceturtais@lrvk.gov.lv

Vides ministrijas valsts sekretāram
a.god. G.Puķīša kungam
Peldu ielā 25, Rīgā, LV-1494

Finanšu ministrijas valsts sekretāra p.i.
valsts sekretāra vietniekam
a.god. D.Tauriņam kungam
Smilšu ielā 1, Rīgā, LV-1919

REVĪZIJAS (PĒCPĀRBAUDES) ZIŅOJUMS

Rīgā

30.05.2008

5.1-2-3/2008
5.1-2-3-1/2008

Likumības revīzijā „Eiropas Savienības (ES) līdzfinansēto projektu plānošanas, uzraudzības un izmaksu efektivitātes nodrošināšanas atbilstība ES fondu plānošanas dokumentu un normatīvo aktu prasībām” identificēto trūkumu novēršana, izstrādājot 2007.-2013.gada plānošanas perioda normatīvos aktus

Revīzijas (pēcpārbaudes) juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2. pantu un Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 2008.gada 21.aprīļa revīzijas uzdevumu Nr. 5.1-2-3/2008, veikta revīzija (pēcpārbaude) par „Eiropas Savienības (ES) līdzfinansēto projektu plānošanas, uzraudzības un izmaksu efektivitātes nodrošināšanas atbilstība ES fondu plānošanas dokumentu un normatīvo aktu prasībām” ieteikumu ieviešanu.
2. Revīziju (pēcpārbaudi) veica valsts revidents Gatis Konrads un vecākais valsts revidents Agnis Jakovļevs.

Revīzijas (pēcpārbaudes) mērķis

3. Revīzija (pēcpārbaude) veikta, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par Valsts kontroles veiktās likumības revīzijas „Eiropas Savienības (ES) līdzfinansēto projektu plānošanas, uzraudzības un izmaksu efektivitātes nodrošināšanas atbilstība ES fondu plānošanas dokumentu un normatīvo aktu prasībām” (turpmāk tekstā - likumības revīzija) 2008.gada

15.februāra Nr. 5.1-2-11/2007 ziņojumā ietverto ieteikumu ieviešanu un veikto pasākumu pietiekamību trūkumu novēršanai, kā arī likumības revīzijā identificēto pārkāpumu un nepilnību novēršanu laika periodā no 20.09.2007. līdz 02.05.2008. izstrādātajos un apstiprinātajos ES struktūrfondu 2007. – 2013. gadu perioda plānošanas un īstenošanas dokumentos.

4. Likumības revīzija tika veikta Struktūrfondu 3.darba grupas¹ koordinētās paralēlās revīzijas „Struktūrfondu atbalstīto vides un/vai nodarbinātības programmu lietderības izvērtējums” (turpmāk tekstā – paralēlā revīzija) ietvaros. Likumības revīzijas apjoms un revīzijā pārbaudāmie jautājumi tika definēti, pamatojoties uz paralēlās revīzijas plānu.
5. Viens no paralēlās revīzijas mērķiem bija pārbaudīt 2004.–2006.gada ES struktūrfondu plānošanas periodā identificēto trūkumu novēršanu, izstrādājot struktūrfondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda politikas dokumentus.
6. Ņemot vērā, ka līdz likumības revīzijas pierādījumu iegūšanas posma beigām, t.i., 2007. gada 20. septembrim, daļa politikas plānošanas dokumentu nebija apstiprināti Eiropas Komisijā, kā arī nebija izstrādāti struktūrfondu līdzfinansēto vides aizsardzības aktivitāšu ieviešanu reglamentējošie normatīvie akti, Valsts kontroles revidenti nebija iespēju pilnībā izpildīt likumības revīzijas plānu, tāpēc Valsts kontroles 2008. gada revīziju plānā tika iekļauta likumības revīzijas pēcpārbaude, kuras apjomā tika plānots iekļaut minēto jautājumu pārbaudi.

Valsts kontroles revidentu atbildība

7. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas (pēcpārbaudes) ziņojumu, kas balstīts uz revīzijas laikā gūtiem revīzijas pierādījumiem par likumības revīzijā 2008.gada 15.februāra ziņojumā nr. 5.1-2-11/2007 ietverto ieteikumu ieviešanu un veikto pasākumu pietiekamību trūkumu novēršanai, kā arī likumības revīzijā identificēto pārkāpumu un nepilnību novēršanu laika periodā no 20.09.2007. līdz 02.05.2008. izstrādātajos un apstiprinātajos ES struktūrfondu 2007. – 2013. gadu perioda plānošanas un īstenošanas dokumentos.

Vides un Finanšu ministriju atbildība

8. Vides ministrija un Finanšu ministrija ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas (pēcpārbaudes) apjoms

9. Revīzija (pēcpārbaude) ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.
10. Revīzija (pēcpārbaude) plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par:
 - 10.1. likumības revīzijas ieteikumu ar ieviešanas termiņu līdz 2008.gada 2.maijam īstenošanu un veikto pasākumu pietiekamību norādīto trūkumu novēršanai;
 - 10.2. likumības revīzijā identificēto pārkāpumu un nepilnību novēršanu laika periodā no 2007.gada 20.septembra līdz 2008.gada 2.maijam izstrādātajos un apstiprinātajos ES struktūrfondu 2007. – 2013.gadu perioda politikas plānošanas un īstenošanas dokumentos.
11. Revīzijas (turpmāk tekstā - pēcpārbaude) apjomā ir iekļautas šādas iestādes:

¹ Struktūrfondu trešo darba grupu ir izveidojusi Kontaktu komiteja (tās sastāvā ir ES augstāko revīzijas iestāžu vadītāji), lai veiktu koordinēto paralēlo revīziju „Struktūrfondu atbalstīto vides un/vai nodarbinātības programmu efektivitātes (*output / effectiveness*) izvērtējums”.

11.1. Vides ministrija;

11.2. Finanšu ministrija.

Kopsavilkums

12. ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā aktivitāšu mērķi un uzraudzības rādītāji ir noteikti vienā politikas plānošanas dokumentā², tādējādi veicinot mērķu un rādītāju sistēmas izsekojamību un saprotamību.
13. Finanšu ministrija kā vadošā iestāde ir izstrādājusi vadlīnijas³ un norādījumus⁴ darbības programmas un darbības programmas papildinājuma izstrādei, tādējādi veicinot plānošanas dokumentu kvalitatīvu izstrādi.
14. Nenodrošinot *rezultāta* rādītāju noteikšanu visām ES fondu aktivitātēm un apakšaktivitātēm, Finanšu ministrija nav pilnībā ieviesusi Valsts kontroles likumības revīzijas ieteikumu, kas paredzēja nodrošināt izstrādāto *iznākuma* un *rezultāta rādītāju*⁵ atbilstību visiem politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem un iespēju atbilstoši uzraudzīt struktūrfondu atbalsta mērķu sasniegšanas progresu.
15. Valsts kontrolei nebija iespējams iegūt pietiekamus pierādījumus par 2004.-2006.gada plānošanas periodā konstatēto nepilnību novēršanu, izstrādājot un apstiprinot ES fondu 2007. – 2013.gadu perioda politikas īstenošanas dokumentus, jo līdz 2008.gada 2.maijam Vides ministrija nebija:
 - 15.1. pabeigusi izstrādāt kārtību, kādā tiks sagatavoti ziņojumi par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu;
 - 15.2. izstrādājusi kārtību, kādā tiks nodrošināta piecu ES fondu aktivitāšu vides projektu atlase,
 tādējādi pārkāpjot normatīvā akta⁶ prasības un apgrūtinot ES fondu vides projektu īstenošanas uzsākšanu.
16. Lai gan ES fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda finansējumu bija iespējams apgūt jau no 2006.gada 24.oktobra, līdz 2008.gada 2.maijam nebija uzsākta ES fondu vides projektu īstenošana, tādējādi ES fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda vides projektu īstenošanas uzsākšana tiek kavēta par 18 mēnešiem.
17. Vides ministrija normatīvajā aktā⁷ ir noteikusi, ka projekta iesniegumā ir jānorāda projektā sasniedzamie uzraudzības rādītāji atbilstoši attiecīgās ES fonda aktivitātes īstenošanu norādītajiem rādītājiem politikas plānošanas dokumentos, lai nodrošinātu iespēju izvērtēt vides projektu izmaksu efektivitāti, kā arī uzraudzīt aktivitātes ieviešanas progresu.

² Darbības programmas „Infrastruktūras un pakalpojumi” papildinājums 109.lp.

³ Finanšu ministrijas 02.12.2005. vadlīnijas „Norādījumi informācijas sagatavošanai operacionālo programmu pasākumu aprakstiem.

⁴ Finanšu ministrijas 31.08.2006. vēstules nr.21-6-01/2151 „Par Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu papildinājumu sagatavošanu” pielikums „Norādījumi informācijas sagatavošanai darbības programmu papildinājumu pasākumu aprakstiem” 5lpp.

⁵ Struktūrfondu 2007. – 2013.gadu plānošanas periodā tiks izmantoti *iznākuma* un *rezultāta* rādītāji.

⁶ MK 31.07.2007. noteikumu nr. 524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” (spēkā no 03.08.2007.) 11.1 apakšpunkts, 14.2 apakšpunkts, 19.punkts, 20. punkts.

⁷ MK 19.04.2008. noteikumu nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.6.aktivitāti "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" 1.pielikums, 2.10.apakšpunkts.

18. Vides ministrija ir izstrādājusi vadlīnijas⁸ darbības programmas horizontālajai prioritātei "Ilgtspējīga attīstība", tādējādi nodrošinot normatīvā akta⁹ ieviešanu un veicinot vienotas pieejas pielietošanu kritēriju izstrādē un vērtēšanas procesā.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

Likumības revīzijas ieteikumu ar ieviešanas termiņu līdz 2008.gada 2.maijam īstenošana un veikto pasākumu pietiekamība norādīto trūkumu novēršanai

Konstatējumi

19. Vides aizsardzības pasākumus ES struktūrfondu 2007. – 2013.gada plānošanas periodā paredzēts īstenot Valsts stratēģiskā ietvardokumenta darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” (turpmāk – darbības programma) pasākuma „Vide” ietvaros. Projektus paredzēts īstenot šādu aktivitāšu ietvaros:
- 19.1. Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000;
 - 19.2. Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās;
 - 19.2.1. Natura 2000 teritoriju aizsardzības administratīvās infrastruktūras izveide;
 - 19.2.2. Antropogēno slodzi samazinošās, izglītojošās un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās;
 - 19.3. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas *ex situ*¹⁰ un vides izglītības infrastruktūras izveide;
 - 19.4. Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija;
 - 19.5. Vides risku samazināšana:
 - 19.5.1. Pļaviņu un Jēkabpils pilsētu plūdu draudu samazināšana;
 - 19.5.2. Hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai.
 - 19.6. Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība.
20. Atbilstoši likumības revīzijas ietvaros sagatavotajam revidējamās vienības ziņošanas par ieteikumu ieviešanu laika grafikam, Finanšu ministrijai līdz 2008.gada 31.martam bija jānodrošina izstrādāto *iznākuma* un *rezultāta rādītāju*¹¹ atbilstība visiem politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem un iespēja atbilstoši uzraudzīt struktūrfondu atbalsta mērķu sasniegšanas progresu.
21. Normatīvais akts¹² nosaka, ka darbības programmās iekļauj informāciju par *prioritārajiem* virzieniem un to īpašajiem mērķiem, norādot šos mērķus kvantitatīvi, izmantojot ierobežotu skaitu *iznākuma* un *rezultāta* rādītāju.

1.tabula

ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumentos noteiktie rādītāji *prioritātes* ieviešanas uzraudzībai

Prioritāte	<i>Iznākuma</i> rādītājs	<i>Rezultāta</i> rādītājs	Konstatējums
3.4.prioritāte Kvalitatīvas vides dzīvei un	Papildu iedzīvotāju skaits, uz ko vērsti ūdenssaimniecības projekti – 140 000.	Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdens	Darbības programmā ir noteikti prioritātes īstenošanas uzraudzības

⁸ Vides ministrijas 2007.gada decembrī izstrādātās vadlīnijas „Darbības programma “Infrastruktūra un pakalpojumi” Vadlīnijas horizontālās prioritātes “Ilgtspējīga attīstība” ieviešanai”.

⁹ 26.06.2007. noteikumu nr. 419 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu ” 3.punkts.

¹⁰ Bioloģiskās daudzveidības komponentu saglabāšana ārpus to dabiskās dzīvotnes.

¹¹ Struktūrfondu 2007. – 2013. gadu plānošanas periodā tiks izmantoti *iznākuma* un *rezultāta* rādītāji.

¹² Eiropas Savienības Padomes regulas 1083/2006 (2006.gada 11.jūlijs) ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) nr.1260/1999 37.panta pirmās daļas c)apakšpunkts.

ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana		apsaimniekošanas pakalpojumi - 64%. Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši dzeramā ūdens apsaimniekošanas pakalpojumi - 68%.	rādītāji, no kuriem atbilstoši Finanšu ministrijas norādījumiem ¹³ atvasina aktivitātes uzraudzības rādītājus.
	Piesārņotās vietas platība, kas attīrīta no vēsturiskā piesārņojuma – 50 ha.	Nav noteikts.	

22. Ziņojot Valsts kontrolei par likumības revīzijas ieteikumu ieviešanu¹⁴, Finanšu ministrija norāda, ka vadošā iestāde ir izstrādājusi vadlīnijas¹⁵, kas paredz, ka, lai uzraudzītu sasniedzamo rezultātu pasākumu līmenī, tiek izstrādāti trīs veida uzraudzības rādītāji: *iznākuma, rezultāta un ietekmes*.
23. Pēcpārbaudes laikā konstatēts, ka Finanšu ministrija kā vadošā iestāde ir izstrādājusi norādījumus¹⁶ darbības programmas sagatavošanai, kas nosaka, ka darbības programmas papildinājumā, iekļaujamas divas rādītāju grupas:
- 23.1. *iznākuma* rādītājs (katrai aktivitātei (apakšaktivitātei) atbilst viens *iznākuma* rādītājs);
- 23.2. *rezultāta* (ne vairāk kā pieci rādītāji, bet nepārsniedzot aktivitāšu skaitu), kur rādītāji tiek atvasināti no darbības programmā norādītajiem *prioritātes* līmeņa uzraudzības rādītājiem.
24. Pēcpārbaudes laikā konstatēts, ka *rezultāta* rādītāji nav noteikti trim no sešām aktivitātēm - „Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas *ex situ* un vides izglītības infrastruktūras izveide”, „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija”, „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība”, kā arī apakšaktivitātei „Natura 2000 teritoriju aizsardzības administratīvās infrastruktūras izveide” (skatīt 2.tabulu).

2.tabula

ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumentos noteiktie rādītāji *aktivitāšu* ieviešanas uzraudzībai

Aktivitāte	<i>Iznākuma</i> rādītājs	<i>Rezultāta</i> rādītājs	Konstatējums
1	2	3	4
Ūdenssaimniecības attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000	Papildu iedzīvotāju skaits, uz ko vērsti ūdenssaimniecības projekti (140 000)	Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, % (15,0) Iedzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti normatīvo aktu prasībām atbilstoši dzeramā ūdens apsaimniekošanas pakalpojumi, % (50,0)	Aktivitātei ir noteikti gan <i>iznākuma</i> , gan <i>rezultāta</i> rādītājs.
Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās	Izvietoto robežzīmju skaits Natura 2000 teritoriju iezīmēšanai dabā (18 000)	Nav noteikts.	Rezultāta rādītājs ir noteikts tikai vienai apakšaktivitātei.

¹³ Finanšu ministrijas 31.08.2006. vēstules nr.21-6-01/2151 „Par Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu papildinājumu sagatavošanu” pielikums „Norādījumi informācijas sagatavošanai darbības programmu papildinājumu pasākumu aprakstiem” 5lpp.

¹⁴ Finanšu ministrijas 04.04.2008. vēstule nr.15-4-02/355 „Par Valsts kontroles revīzijas ziņojuma nr.5.1.-2-11-1/2007 ieteikuma ieviešanu”.

¹⁵ Finanšu ministrijas 02.12.2005. vadlīnijas „Norādījumi informācijas sagatavošanai operacionālo programmu pasākumu aprakstiem”.

¹⁶ Finanšu ministrijas 31.08.2006. vēstules nr.21-6-01/2151 „Par Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu papildinājumu sagatavošanu” pielikums „Norādījumi informācijas sagatavošanai darbības programmu papildinājumu pasākumu aprakstiem”.

	Antropogēno slodzi samazinošo infrastruktūras projektu skaits Natura 2000 teritorijās (50)	Natura 2000 teritorijas, uz kurām vērsti antropogēno slodzi samazinošie projekti, skaits (35)	
Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ un vides izglītības infrastruktūras izveide	Optimālu uzturēšanas apstākļu nodrošināšana augu un dzīvnieku kolekcijām, kolekciju skaits (5)	Nav noteikts.	Nav noteikts rezultāta rādītājs.
Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija	Piesārņotās vietas platība, kas attīrīta no vēsturiskā piesārņojuma, ha (50)	Nav noteikts.	
Vides risku samazināšana	Plūdu apdraudēto teritoriju risku samazināšanas projekti, skaits (5)	Iedzīvotāju skaits, uz kuriem vērsti plūdu samazināšanas projekti, skaits (65 000).	Abām apakšaktivitātēm ir noteikts viens rezultāta rādītājs.
	Rekonstruētie hidrotehnisko būvju kompleksi, skaits (5)		
Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība	Īstenotās ES direktīvas ūdeņu un gaisa stāvokļa kontrolei un uzraudzībai, skaits (4).	Nav noteikts	Nav noteikts rezultāta rādītājs.

25. Pēcpārbaudes laikā konstatēts, ka Vides ministrijas īstenoto aktivitāšu mērķi ir noteikti dažāda līmeņa politikas plānošanas dokumentos (skatīt 3.tabulu).

3.tabula

ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumentos definētie struktūrfonda atbalsta mērķi *aktivitāšu* līmenī

Aktivitātes	Darbības programma „Infrastruktūra un pakalpojumi”	Darbības programma „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājums
1	2	3
Ūdenssaimniecības attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000	Ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas kvalitātes uzlabošana un pakalpojumu pieejamības paplašināšana, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi, samazinot vides piesārņojumu un ūdenstilpju eitrofikāciju, sekmējot ūdens resursu racionālu izmantošanu.	Ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas kvalitātes uzlabošana un pakalpojumu pieejamības paplašināšana, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi, samazinot vides piesārņojumu un ūdenstilpju eitrofikāciju, sekmējot ūdens resursu racionālu izmantošanu.
Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās: • Natura 2000 teritoriju aizsardzības administratīvās infrastruktūras izveide; • Antropogēno slodzi samazinošās, izglītojošās un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās.	Saglabāt Latvijas dabas vides kvalitāti atbilstoši Eiropas Savienības direktīvu prasībām, valsts starptautiskajām saistībām un vietējām vajadzībām, novērst esošos un nākotnes draudus dabas vērtībām, vienlaikus nodrošinot maksimāli efektīvu resursu izlietojumu dabas vērtību saglabāšanā un atjaunošanā.	Saglabāt Latvijas dabas vides kvalitāti atbilstoši Eiropas Savienības direktīvu prasībām, valsts starptautiskajām saistībām un vietējām vajadzībām; novērst esošos un nākotnes draudus dabas vērtībām, vienlaikus nodrošinot maksimāli efektīvu resursu izlietojumu dabas vērtību saglabāšanā un atjaunošanā.
Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ un vides izglītības infrastruktūras izveide	Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas nodrošina izzūdošu sugu saglabāšanu, kā arī pavairošanas iespēju sugu atjaunošanai dabā.	Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas nodrošina izzūdošu sugu saglabāšanu, kā arī pavairošanas iespēju sugu atjaunošanai dabā.
Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija	Panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu, kā arī atjaunot un uzlabot vides kvalitāti piesārņotajās vietās, novērst iedzīvotāju veselības apdraudējumu.	Panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu, kā arī atjaunot un uzlabot vides kvalitāti piesārņotajās vietās, novērst iedzīvotāju veselības apdraudējumu.
Vides risku samazināšana: • Pļaviņu un Jēkabpils pilsētu plūdu draudu samazināšana; • Hidrotehnisko būvju	Novērst plūdu draudus.	Samazināt plūdu riskus Pļaviņu un Jēkabpils pilsētām, kas radušies hidroelektrostacijas ūdenskrātuves izveides rezultātā. Samazināt plūdu risku teritorijās, kas atbilst

rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai.		plūdu risku novērtēšanas un pārvaldības nacionālās programmas pirmā plūdu riska vai ārkārtas scenārija 1C kritērijiem.
Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība	Nodrošināt atbildīgās institūcijas un sabiedrību ar savlaicīgu, mērķorientētu un patiesu informāciju par vides kvalitāti un dabas resursiem, kā arī par īstenoto vides aizsardzības pasākumu lietderību un efektivitāti.	Nodrošināt atbildīgās institūcijas un sabiedrību ar savlaicīgu, mērķorientētu un patiesu informāciju par vides kvalitāti un dabas resursiem, kā arī par īstenoto vides aizsardzības pasākumu lietderību un efektivitāti.

Secinājumi

26. Finanšu ministrija kā vadošā iestāde ir izstrādājusi vadlīnijas¹⁷ un norādījumus¹⁸ darbības programmas un darbības programmas papildinājuma izstrādei, tādējādi veicinot plānošanas dokumentu kvalitatīvu izstrādi.
27. ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā aktivitāšu uzraudzības rādītāji ir noteikti vienā politikas plānošanas dokumentā¹⁹, tādējādi veicinot rādītāju sistēmas izsekojamību un saprotamību.
28. Nosakot *iznākuma* rādītājus, kuri raksturo visus politikas plānošanas dokumentos noteiktos mērķus, tiks veicināta atbilstoša aktivitāšu un apakšaktivitāšu uzraudzība ES fondu vides projektu ieviešanas procesā.
29. Normatīvais akts²⁰ paredz sasniedzamo mērķu kvantificēšanu un *iznākuma* un *rezultāta* rādītāju noteikšanu tikai *prioritātes* līmenī, līdz ar to *rezultāta* rādītāji nav noteikti visām aktivitātēm, un *prioritāšu* īstenošanas progress ES fondu vides projektu gadījumā tiks uzraudzīts tikai ar būtiskāko aktivitāšu rādītāju palīdzību.
30. Nenodrošinot tādu *rezultāta* rādītāju noteikšanu, kuri raksturo visus politikas plānošanas dokumentos noteiktos mērķus aktivitāšu līmenī, Finanšu ministrija kā vadošā iestāde nav ieviesusi Valsts kontroles ieteikumu un nenodrošina iespēju pilnībā izvērtēt aktivitāšu mērķu sasniegšanu.

Likumības revīzijā identificēto pārkāpumu un nepilnību novēršana/nenovēršana laika periodā no 2007.gada 20.septembra līdz 2008.gada 2.maijam izstrādātajos un apstiprinātajos ES fondu 2007.–2013.gadu perioda politikas plānošanas un īstenošanas dokumentos

ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumenti

Konstatējumi

31. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja šādas nepilnības ES struktūrfondu 2004.–2006.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumentos:

¹⁷ Finanšu ministrijas 02.12.2005. vadlīnijas „Norādījumi informācijas sagatavošanai operacionālo programmu pasākumu aprakstiem.

¹⁸ Finanšu ministrijas 31.08.2006. vēstules nr.21-6-01/2151 „Par Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu papildinājumu sagatavošanu” pielikums „Norādījumi informācijas sagatavošanai darbības programmu papildinājumu pasākumu aprakstiem” 5lpp.

¹⁹ Darbības programmas „Infrastrukturā un pakalpojumi” papildinājums 109.lp.

²⁰ Eiropas Savienības Padomes regulas 1083/2006 (2006.gada 11.jūlijs) ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) nr.1260/1999 37.panta pirmās daļas c)apakšpunkts.

- 31.1. dažāda līmeņa politikas plānošanas dokumentos formulētie struktūrfondu atbalsta mērķi atšķiras, kā arī nav nodrošināta savstarpēja atbilstība starp politikas plānošanas dokumentos un politikas īstenošanas dokumentos norādītajiem struktūrfondu mērķiem;
- 31.2. politikas plānošanas un īstenošanas dokumentos nav noteikts, kā atbildīgā iestāde nodrošina projektu īstenošanas uzraudzību, lai nodrošinātu ministrijas pārziņā esošo aktivitāšu izvērtēšanu atbilstoši politikas plānošanas dokumentiem.
32. Laika periodā no 2007.gada 20.septembra līdz 2008.gada 2.maijam tika apstiprināti šādi ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumenti:
- 32.1. Valsts stratēģiskais ietvardokuments Eiropas Komisijā tika saskaņots 2007.gada 25.septembrī²¹;
- 32.2. Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk ERAF) un Kohēzijas fonda (turpmāk-KF) darbības programma „Infrastruktūra un pakalpojumi” Eiropas Komisijā tika apstiprināta 2007.gada 10.decembrī²²;
- 32.3. ERAF un KF darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājums Ministru kabinetā apstiprināts 2008.gada 7.februārī²³.
33. Finanšu ministrija kā vadošā iestāde ir izstrādājusi vadlīnijas²⁴ darbības programmas sagatavošanai, kurās noteikts, ka darbības programmas papildinājumā norādāmie aktivitāšu mērķi ir identiski ar darbības programmā iekļautajiem aktivitāšu mērķiem (skatīt 4.tabulu).

4.tabula

ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda politikas plānošanas dokumentos definētie struktūrfonda atbalsta mērķi *fonda, darbības programmas, prioritātes un pasākuma* līmenī

Atbalsta līmenis	Mērķi	Atsauces dokuments	Konstatējums
1	2	3	4
Struktūrfonds (ERAF)	Šajā nolūkā ERAF, ESF, Kohēzijas fonds, EIB un pārējie pastāvošie Kopienas finanšu instrumenti atbilstīgi dod ieguldījumu šādu trīs mērķu sasniegšanā: - a) konverģences mērķis ir paātrināt vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģenci un uzlabot izaugsmes un nodarbinātības apstākļus, palielinot un uzlabojot kvalitāti ieguldījumam fiziskajos resursos un cilvēkkapitālā, attīstot inovāciju un uz zināšanām balstītu sabiedrību, spēju pielāgoties ekonomiskajām un sociālajām pārmaiņām, aizsargājot un uzlabojot vidi un uzlabojot administratīvo efektivitāti. Šis mērķis ir fondu prioritāte.	Padomes regula 1083/2006 (2006.gada 11.jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 3.panta	Padomes regula definē ERAF finanšu palīdzības atbalsta virzienus.
<i>Darbības programma „Infrastruktūra</i>	Lai nodrošinātu nepieciešamu pamatu ātrai, ilgtspējīgai un sabalansētai attīstībai (Gēteborgas stratēģija), fondi atbalstīs investīcijas publiskās	Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.-2013.gada	Politikas plānošanas dokumentā ir noteikts darbības programmas

²¹ Eiropas Komisijas lēmuma ceremonija, ar kuru apstiprina dažus Latvijas Valsts stratēģiskā ietvardokumenta elementus Kopienas kohēzijas politikas atbalstam. 2007 – 2013, 25.09.2007.

²² Eiropas Komisijas lēmums 10.12.2007., ar ko pieņem darbības programmu „Infrastruktūra un pakalpojumi” Kopienas palīdzībai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbilstīgi konverģences mērķim Latvijā.

²³ MK 07.02.2008. rīkojuma nr.52 „Par darbības programmu "Infrastruktūra un pakalpojumi" 1.punkts.

²⁴ Finanšu ministrijas 31.08.2006. vēstules nr.21-6-01/2151 „Par struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu papildinājumu sagatavošanu” pielikuma „Norādījumi informācijas sagatavošanai darbības programmu papildinājumu pasākumu aprakstiem”.

<i>un pakalpojumi</i>	infrastruktūras un pakalpojumu kvalitātes, un pieejamības uzlabošanā, līdzfinansējot ieguldījumus transporta, vides , enerģētikas, Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, kultūras un tūrisma, mājokļu energoefektivitātes, pilsētu attīstības, kā arī izglītības un sociālajā infrastruktūrā un risinot citus ar infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību saistītus jautājumus, kas būtiski apgrūtinā ES un Latvijas reģionālās attīstības mērķu sasniegšanu. Fondi īpaši atbalstīs iniciatīvas, kas papildus publiskajam finansējumam (ES un Latvijas) mobilizē arī privāto finansējumu un sekmē publiskā finansējuma lietderīgāku izmantošanu, t.i. valsts un privātās partnerības mehānismu izmantošanu.	periodam (VSID), 320.punkts	mērķis, kurš ietver arī atbalstu vides nozarei, kas ir viens ERAF finanšu palīdzības atbalsta virzieniem.
3.4.prioritāte Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana	Prioritātes mērķis ir veicināt valsts un atsevišķu tās teritorijas daļu pievilcību, sakārtojot apkārtējo vidi , kā arī uzlabojot infrastruktūru un pakalpojumus vides , mājokļa, kultūras un tūrisma jomās, kas nepieciešami iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanai un papildus ekonomiskās aktivitātes piesaistei.	Darbības programmas 931.punkts	Prioritātes mērķis ietver informāciju par īstenošanai paredzētajiem pasākumiem, t.sk., vides nozarē.
3.4.1. pasākums "Vide"	Vides kvalitātes saglabāšana, dabas resursu racionāla izmantošana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, vides piesārņojuma samazināšana, ievērojot principu „piesārņotājs maksā”, lai aizsargātu sabiedrības veselību un nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību, ir šī pasākuma mērķis. Ieviešot ES tiesību aktos noteiktās prasības un mērķus attiecībā uz vides aizsardzību, ar investīcijām vides infrastruktūras uzlabošanā, piesārņoto teritoriju sanācijā, vides risku novēršanā ne tikai palielināsies atsevišķu valsts teritorijas daļu ekonomiskā pievilcība investoriem un apmeklētājiem, bet arī tiks garantētas nepieciešamās dzīves kvalitātes prasības iedzīvotājiem.	Darbības programmas 938.punkts	Pasākuma mērķis detalizētāk apraksta, kādi projekti tiks atbalstīti, lai sasniegtu prioritātes mērķi.

34. Politikas īstenošanas dokumentā²⁵ ir noteikts, ka aktivitātes „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība” mērķis ir nodrošināt atbildīgās institūcijas un sabiedrību ar savlaicīgu, mērķorientētu un patiesu informāciju par vides kvalitāti un dabas resursiem, kā arī par īstenoto vides aizsardzības pasākumu lietderību un efektivitāti.
35. Pārējām²⁶ Vides ministrijas īstenojamajām aktivitātēm uz pārbaudes veikšanas brīdi nav izstrādāti un apstiprināti politikas īstenošanas dokumenti.
36. ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda normatīvais akts²⁷ nosaka, ka, lai nodrošinātu projektu ieviešanas uzraudzības uzsākšanu, atbildīgā iestāde līdz 2007.gada 3.decembrim sagatavo iekšējo procedūru aprakstu ziņojumu sagatavošanai par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu.

²⁵ MK 15.04.2008. noteikumu nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.6.aktivitāti "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" 2.punkts.

²⁶ Aktivitātes „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000”, „Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās”, „Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ un vides izglītības infrastruktūras izveide”, „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija”, „Vides risku samazināšana”.

²⁷ MK 31.07.2007. noteikumu nr. 524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” (spēkā no 03.08.2007.) 20.punkts.

37. Pēcpārbaudes laikā konstatēts, ka Vides ministrija kā atbildīgā iestāde nav pabeigusi procedūru aprakstu izstrādi par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanas progresa ziņojumu sagatavošanu.
38. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja, ka ES struktūrfondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda piešķirto līdzekļu apguvi bija iespējams sākt no 2006.gada 24.oktobra, tomēr uz 2007.gada 21.septembri nebija apstiprināti nepieciešamie politikas plānošanas dokumenti, līdz ar to ES fondu vides projektu īstenošana vēl nebija uzsākta.
39. Pēcpārbaudes laikā tika konstatēts, ka līdz 2008.gada 2.maijam ES fondu vides projektu īstenošana vēl joprojām nebija uzsākta.

Secinājumi

40. Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā 2007.-2013.gada periodam definētais ES fondu atbalsta mērķis atbilst normatīvajā aktā²⁸ noteiktajam struktūrfondu atbalsta mērķim. Zemāka līmeņa politikas plānošanas dokumentos (darbības programmā, darbības programmas papildinājumā) definētais mērķis ir detalizētāks, nodrošinot noteikto vides mērķu izsekojamību politikas plānošanas dokumentos.
41. Aktivitātes „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība” ieviešanas kārtībā definētais mērķis ir identisks darbības programmā un darbības programmas papildinājumā noteiktajam mērķim, tādējādi Vides ministrija ir nodrošinājusi sasaisti starp politikas plānošanas dokumentiem un politikas īstenošanas dokumentiem.
42. Valsts kontroles revidentiem nav iespēju izvērtēt pārējo²⁹ Vides ministrijas īstenoto aktivitāšu politikas īstenošanas dokumentos definēto mērķu atbilstību politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, jo Vides ministrija joprojām nav izstrādājusi un apstiprinājusi politikas īstenošanas dokumentus.
43. Neizstrādājot kārtību kā tiks sagatavoti ziņojumi par Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu, Vides ministrija nav ievērojusi normatīvā akta prasības³⁰.
44. Lai gan ES fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda finansējumu bija iespējams apgūt jau no 2006.gada 24.oktobra, ES fondu vides projektu īstenošanas uzsākšanai nepieciešamie politikas plānošanas dokumenti Ministru kabinetā tika apstiprināti tikai 2008.gada 7.februārī, un 2008.gada 2.maijā ES fondu vides projektu īstenošana vēl nebija uzsākta, tādējādi ES fondu vides projektu īstenošanas uzsākšana tiek kavēta par 18 mēnešiem.

ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas perioda politikas īstenošanas dokumenti

45. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja, ka nacionālās programmas projektu atlase ES fondu 2004. - 2006. gada plānošanas periodā nav izsekojama visos projektu atlases posmos, un izvēlētie projekti neatbilst politikas īstenošanas dokumentos noteiktajām prasībām.

²⁸ Eiropas Savienības Padomes regulas 1083/2006 (2006.gada 11.jūlijs) ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) nr.1260/1999 3.pants.

²⁹ Aktivitātes „Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000”, „Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās”, „Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ un vides izglītības infrastruktūras izveide”, „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija”, „Vides risku samazināšana”.

³⁰ MK 31.07.2007. noteikumu nr. 524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” (spēkā no 03.08.2007.) 14.2 apakšpunkts un 20.punkts.

46. Normatīvais akts³¹ nosaka, ka Vides ministrijai kā atbildīgajai iestādei, divu mēnešu laikā no normatīvā akta³² spēkā stāšanās dienas, t.i. 2007.gada 3.augusta, ir jāizstrādā kārtība, kādā tiks nodrošināta ES fondu projektu atlase.
47. Vides ministrija kā atbildīgā iestāde līdz 2008. gada 2. maijam ir izstrādājusi un ar normatīvo aktu³³ apstiprinājusi projektu atlases kārtību tikai vienai no sešām aktivitātēm – „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība”.
48. Normatīvais akts³⁴ nosaka, ka uzraudzības komiteja izskata un apstiprina kritērijus, pēc kuriem atlasa finansējamās darbības, un apstiprina šo kritēriju grozījumus atbilstīgi plānošanas vajadzībām.
49. Normatīvais akts³⁵ nosaka, ka Ministru kabinets apstiprina kārtību, kādā īsteno darbības programmas papildinājumā norādītās ES fonda aktivitātes, tajā skaitā apstiprina projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus.
50. Uzraudzības komisijā ir apstiprināti piecu no sešām aktivitātēm vērtēšanas kritēriji, savukārt Ministru kabinetā ir apstiprināti tikai vienas no sešām aktivitātēm „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība” vērtēšanas kritēriji (skatīt 5. tabulu).

5.tabula

ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda vides projektu vērtēšanu kritēriju
saskaņošanas progress

Aktivitātes	Vērtēšanas kritēriji saskaņoti ar Uzraudzības komiteju	Vērtēšanas kritēriji apstiprināti MK
1	3	4
Ūdenssaimniecības attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000.	2008.gada 6.februārī sēdes protokols nr. P-2008/UK-1.	Nav apstiprināti.
Infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās: - Natura 2000 teritoriju aizsardzības administratīvās infrastruktūras izveide; - Antropogēno slodzi samazinošās, izglītojošās un informatīvās infrastruktūras izveide Natura 2000 teritorijās.	2008.gada 6.februārī sēdes protokols nr. P-2008/UK-1.	Nav apstiprināti.
Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas ex situ un vides izglītības infrastruktūras izveide.	2008.gada 6.februārī sēdes protokols nr. P-2008/UK-1.	Nav apstiprināti.
Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija.	2008.gada 6.februārī sēdes protokols nr. P-2008/UK-1.	Nav apstiprināti.
Vides risku samazināšana: - Pļaviņu un Jēkabpils pilsētu plūdu draudu samazināšana; - Hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai.	Nav apstiprināti.	Nav apstiprināti.
Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība	2008.gada 6.februārī sēdes protokols nr. P-2008/UK-1	MK 19.04.2008. noteikumi nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma

³¹ MK 31.07.2007. noteikumu nr. 524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” (spēkā no 03.08.2007.) 11.1.apakšpunkts un 19.punkts.

³² MK 31.07.2007. noteikumu nr. 524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” (spēkā no 03.08.2007).

³³ MK 19.04.2008. noteikumi nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.6.aktivitātei "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība”.

³⁴ Eiropas Savienības Padomes regulas 1083/2006 (2006.gada 11.jūlijs) ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) nr.1260/1999 65.panta a)apakšpunkts.

³⁵ Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 18.panta 10) apakšpunkts.

51. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja, ka ES struktūrfondu 2004.–2006.gada periodā piemērotie *specifiskie* kritēriji nenodrošina iespēju salīdzināt projektus atklāta projektu konkursa gadījumā un izvērtēt minimāli sasniedzamo kvalitātes rādītāju izpildi ierobežotas projektu atlases gadījumā.
52. 2008.gada 15.aprīlī pieņemtais normatīvais akts³⁶ ES fondu 2007.–2013.gada perioda aktivitātes "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" īstenošanai paredz šādu vērtēšanas kritēriju piemērošanu:
- 52.1. kvalitātes kritēriji (kritērijs tiks vērtēts, izmantojot punktu skalu);
- 52.2. atbilstības kritēriji (kritērijs tiks vērtēts, izmantojot atbilstību: Jā/Nē);
- 52.3. administratīvie kritēriji (kritērijs tiks vērtēts, izmantojot atbilstību: Jā/Nē).
53. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja, ka pastāv risks, ka ES struktūrfondu 2004.–2006. gada perioda projektu vērtēšanas procesā vides projektu atbilstība horizontālajiem mērķiem netiek izvērtēta, jo kvalitātes kritērijs, ar kuru izvērtē struktūrfondu horizontālo mērķu atbilstību politikas plānošanas dokumentiem, nenodrošina viennozīmīgu izpratni par projektu atbilstības horizontālajiem mērķiem un vērtēšanas principiem.
54. 2007.gada 26.jūnijā pieņemtais normatīvais akts³⁷ par ES fondu 2007. – 2013. gada perioda projektu ieviešanu nosaka, ka par horizontālo politiku koordināciju (atzinumu sagatavošana par Eiropas Savienības fondu plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektiem Eiropas Savienības fondu jomā, līdzdalība ikgadējo ziņojumu sagatavošanā par darbības programmu ieviešanu, Eiropas Savienības fondu projektu iesniegumu atlasei nepieciešamās informācijas sniegšana) ir atbildīgas šādas institūcijas:
- 54.1. Labklājības ministrija – par vienlīdzīgu iespēju horizontālo politiku dzimumu līdztiesības, invaliditātes un novecošanās jautājumos;
- 54.2. Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāts – par informācijas sabiedrības horizontālo politiku;
- 54.3. Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija – par teritorijas līdzsvarotas attīstības horizontālo politiku un Rīgas starptautiskās konkurētspējas horizontālo politiku;
- 54.4. Vides ministrija – par ilgtspējīgas attīstības horizontālo politiku vides aizsardzības jautājumos;
- 54.5. Finanšu ministrija – par makroekonomiskās stabilitātes horizontālo politiku.
55. Pēcpārbaudes laikā konstatēts, ka Vides ministrija kā atbildīgā par ilgtspējīgas attīstības horizontālo politiku vides aizsardzības jomā ir izstrādājusi darbības programmas vadlīnijas³⁸ horizontālās prioritātes "Ilgspējīga attīstība" ieviešanai.
56. Aktivitātes „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība” projektu iesniegumu atbilstība ES fondu *horizontālajiem* mērķiem tiks vērtēta, piemērojot šādus kritērijus:

³⁶ MK 19.04.2008. noteikumu nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.6.aktivitāti "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" 2.pielikums.

³⁷ MK 26.06.2007. noteikumu nr. 419 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu " 3.punkts.

³⁸ Vides ministrijas 2007.gada decembrī izstrādātās vadlīnijas „Darbības programma “Infrastruktūra un pakalpojumi” Vadlīnijas horizontālās prioritātes “Ilgspējīga attīstība” ieviešanai”.

- 56.1. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts sekmē informācijas sabiedrības attīstību;
- 56.2. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta īstenošana (ietekme uz horizontālo prioritāti – ilgtspējīga attīstība):
- 56.2.1. nodrošina normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi attiecībā uz atbilstošo vides monitoringa jomu;
- 56.2.2. nodrošina normatīvajos aktos noteikto prasību izpildi attiecībā uz vides kvalitātes kontroli.
57. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja, ka ES struktūrfondu 2004.–2006.gada perioda projektu pieteikumos netiek norādīts izmērāms un politikas plānošanas dokumentos noteikto rādītāju sasniegšanu veicinošs projekta rezultāts, ka rezultātā netiek nodrošināta iespēja izvērtēt projektu izmaksu efektivitāti, kā arī uzraudzīt aktivitātes ieviešanas progresu attiecībā pret politikas plānošanas dokumentos izvirzītajiem mērķiem.
58. 2008.gada 19.aprīlī pieņemtais normatīvais akts³⁹ ES fondu 2007. – 2013. gada perioda aktivitātes "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" īstenošanai paredz, ka projekta iesniegumā ir jānorāda projektā sasniedzamie uzraudzības rādītāji, atbilstoši politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem rādītājiem.
59. Valsts kontrole likumības revīzijā konstatēja, ka ES struktūrfondu 2004. – 2006. gada periodu reglamentējošajos normatīvajos aktos nav noteikta struktūrfondu administrēšanā iesaistīto institūciju atbildība par tematisko izvērtējumu ieteikumu ieviešanu, tāpēc pastāv risks, ka tematisko izvērtējumu ieguldījums struktūrfondu administrēšanas efektivitātes veicināšanā ir ierobežots un tematisko izvērtējumu veikšanai izlietotais finansējums nav izmantots lietderīgi.
60. 2007.gada 10.jūlijā pieņemtais ES fondu 2007. – 2013. gada perioda projektu uzraudzību reglamentējošais normatīvais akts⁴⁰ nosaka, ka:
- 60.1. izvērtējumu uzraudzību veic vadošās iestādes izveidota ES fondu tematiskās izvērtēšanas konsultatīvā darba grupa, kura izskata arī izvērtējumu ziņojumos minētos secinājumus un ieteikumus;
- 60.2. atbildīgā iestāde, reizi pusgadā pēc vadošās iestādes pieprasījuma iesniedz vadošajā iestādē informāciju par izvērtējumos minēto ieteikumu īstenošanu,
- bet nereglamentē Finanšu ministrijas kā vadošās iestādes un Vides ministrijas kā atbildīgās iestādes atbildību par izvērtējumu ieteikumu ieviešanu.

Secinājumi

61. Izstrādājot ES fondu projektu atlases kārtību tikai vienai no sešām aktivitātēm - „Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība”, Vides ministrija nav ievērojusi normatīvā akta⁴¹ prasības un kavējusi ES fondu projektu atlases kārtības izstrādāšanas termiņu par 8 mēnešiem, tādējādi nenodrošinot vides projektu īstenošanas savlaicīgu uzsākšanu.
62. Tā kā 2007. - 2013. gada ES fondu plānošanas periodā Vides ministrija nav izstrādājusi un apstiprinājusi politikas īstenošanas dokumentus (izņemot aktivitāti „Vides monitoringa un

³⁹ MK 19.04.2008. noteikumu nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.6.aktivitāti "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" 1.pielikums, 2.10.apakšpunkts.

⁴⁰ MK 10.07.2007. noteikumu nr. 483 „Eiropas Savienības fondu ieviešanas uzraudzības un izvērtēšanas kārtība”, 17.punkts, 19.6.apakšpunkts, 22.punkts.

⁴¹ MK 31.07.2007. noteikumu nr. 524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” (spēkā no 03.08.2007.) 11.1.apakšpunkts un 19.punkts.

kontroles sistēmas attīstība”) un kārtību, kādā tiks izvērtēti projektu iesniegumi, Valsts kontroles revidentiem nebija iespējams novērtēt, vai kritēriji nodrošina iespēju salīdzināt projektus gan atklātas, gan ierobežotas atlases gadījumā.

63. Vides ministrija ir izstrādājusi vadlīnijas⁴² darbības programmas horizontālajai prioritātei “Ilgtspējīga attīstība”, tādējādi nodrošinot normatīvā akta⁴³ ievērošanu un veicinot vienotas pieejas pielietošanu kritēriju izstrādē un vērtēšanas procesā.
64. Lai nodrošinātu iespēju izvērtēt vides projektu izmaksu efektivitāti, kā arī uzraudzīt aktivitātes ieviešanas progresu atbilstoši politikas plānošanas dokumentos izvirzītajiem mērķiem, Vides ministrija normatīvajā aktā⁴⁴ ir noteikusi, ka projekta iesniegumā ir jānorāda projektā sasniedzamie uzraudzības rādītāji atbilstoši attiecīgās ES fonda aktivitātes īstenošanu norādītajiem rādītājiem politikas plānošanas dokumentos.
65. Normatīvajos aktos nav skaidri noteikta ES fondu administrēšanā iesaistīto institūciju atbildība par to izvērtējumu ieteikumu ieviešanu, kurus vadošās iestādes izveidotā ES fondu tematiskās izvērtēšanas konsultatīvā darba grupa ir atzinusi par lietderīgiem, līdz ar to arī 2007.-2013.gada plānošanas periodā pastāv risks, ka izvērtējumu rezultātu izmantošana ES fondu administrēšanas efektivitātes veicināšanā ir ierobežota.

Revīzijas grupa:

Revīzijas grupas vadītājs, valsts revidents

G.Konrads

vecākais valsts revidents

A.Jakovļevs

Vīzas:

Sektora vadītāja

I.Geidmane

Departamenta direktore

M.Salgrāve

⁴² Vides ministrijas 2007.gada decembrī izstrādātās vadlīnijas „Darbības programma “Infrastruktūra un pakalpojumi” Vadlīnijas horizontālās prioritātes “Ilgtspējīga attīstība” ieviešanai”.

⁴³ MK 26.06.2007. noteikumu nr. 419 „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu ” 3.punkts.

⁴⁴ MK 19.04.2008. noteikumu nr. 271 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.1.6.aktivitāti "Vides monitoringa un kontroles sistēmas attīstība" l.pielikums, 2.10.apakšpunkts.